

HANDLINGSPLAN FOR NORDISK KULTURSAMARBEID 2007-2009

Innledning

Nordisk Ministerråd (MR-K) besluttet den 26. oktober 2005 en omstrukturering av det nordiske kultursamarbeidet. Den nye strukturen for kultursamarbeidet trer i kraft i januar 2007.

Kultursamarbeidets viktigste mål i perioden 2007 – 2009 er å konsolidere den nye strukturen og den nye arbeidsformen og sørge for at den fungerer på en hensiktsmessig måte og støtter de målene som kulturministrene har vedtatt for samarbeidet, bl.a. at den åpner for at nye grupper og nye nettverk kan delta i det nordiske kultursamarbeidet. Den nye strukturen skal også tilrettelegges slik at den er oversiktlig og brukervennlig og avvikler de overlappinger som finnes i forhold til Nordisk kulturfond og nasjonale organ og myndigheter.

1. MÅL OG PRIORITERINGER

1.1. Overordnede mål for det nordiske kultursamarbeidet

Nordisk kultursamarbeid har som overordnede mål:

- å fremme mangfoldet av kulturuttrykk:

Kultursamarbeidet under Nordisk ministerråd skal bidra til å fremme og verne om mangfold av kulturuttrykk i Norden samt å fremme og styrke den nordiske dimensjonen i landenes kulturliv.

- å formidle kunstnere og deres verk:

Det skal finnes gode forutsetninger for mobilitet både for individer, grupper og kulturprodukter.

- å styrke kvalitet og konkurransekraft i nordisk kunst- og kulturliv:

Det nordiske kultursamarbeidet skal styrke og utvikle den kulturelle og kunstneriske virksomheten i hele Norden.

Det nordiske kultursamarbeidet skal resultere i at kultur og kunst fra de nordiske land skal være tilgjengelige i Norden og i å få økt gjennomslagskraft hos publikum i hele regionen og internasjonalt.

- å komplementere innsatsen i de enkelte land.
- å ta særlig hensyn til de selvstyrende områder og de særlige strukturelle forutsetninger for det kulturelle samarbeid, som gjelder mellom de selvstyrende områder og det øvrige Norden.

1.2. Prioriteringer

I perioden 2007-2009 vil det fokuseres på følgende prioriteringer:

- Etablering av de nye programmene med vekt på komplementaritet
- Forankring av den nye strukturen i nasjonale miljøer i Norden
- Videreutvikling av Nordisk kulturforum som dialogverktøy for feltet
- Styrking av de nordiske husene og instituttene
- Avklaring av arbeidsfordeling mellom kunst- og kulturprogrammet og Nordisk kulturfond
- Oppbygging av Kulturkontakt Nord
- Konsolidering av de nordiske prisene og harmoniseringsarbeid vedr. profilering.
- Hensyn til de selvstyrende områder og ikke-skandinaviske språk i nordisk kultursamarbeid
- Hensyn til de samiske samfunn
- Hensyn til barn og unge og forankring av strategien på kulturområdet
- Utforming av satsningsområder innen internasjonalt kultursamarbeid især i NV-Russland, Kaliningrad samt Estland, Latvia og Litauen.

2. VIRKEMIDLER

Midler for å oppnå målsettingen for kultursamarbeidet

Med henblikk på disse overordnede mål ønsker MR-K å gi kultursamarbeidet en ny dynamikk i form av en ny struktur. Hensikten med strukturreformen er at det nordiske kultursamarbeidet skal være mer fleksibelt og åpent for nye arbeidsformer, samt at det lettere skal kunne svare på de utfordringer som kulturlivet i Norden står overfor i dag, både nasjonalt og internasjonalt. Det nordiske kultursamarbeidet skal også i større grad være forankret i kulturmiljøene på nasjonalt nivå.

Ut fra dette har kulturministrene valgt følgende virkemidler og tiltak:

- 3-årige handlingsplaner for kultursamarbeidet
- Formannskapsprogrammene
- Tidsavgrensede tematiserte program
- Tidsavgrensede grupper av sakkyndige og policygrupper for avgrensede oppdrag
- Nordisk kulturforum
- Ett fåtall nordiske institusjoner: husene og instituttene, Kulturkontakt Nord, NORDICOM
- Nordisk kulturfond og Nordisk Film- og TV-Fond
- De nordiske kulturprisene i litteratur, musikk og film.

2.1. Handlingsplaner for kultursamarbeidet

- MR-Ks arbeid vil bygge på rullerende 3-årige handlingsplaner som inneholder følgende:
 - Statusrapport / evaluering
 - Perspektiver og mål
 - Innsatsområder og handlinger
 - Budsjettsrammer
- Rullerende agenda gir større muligheter i forhold til formannskapsprogrammene og i forhold til andre politiske utfordringer.
- 3-årige handlingsplaner bør revideres en gang i året. Planene skal også ha en rapporteringsdel om de tidligere mål/aktiviteter.
- Formannskapet får en viktig rolle som drivkraft i arbeidet bl.a. ved å sikre at planene har en bred støtte i hele ministerrådet.

2.2. Dataspillprogrammet

Programmet for dataspill for barn skal:

- stimulere til økt kvalitet og flere tilbud av nordisk produserte dataspill for barn og unge
- sikre en effektiv nordisk infrastruktur for utviklere av dataspill, produsenter og distributører
- koordinere felles nordiske aktiviteter
- sikre informasjonsutveksling og øke bransjekunnskap
- etablere et nettverk blant bransjeaktører, som etter hvert skal kunne ta et ansvar for programmet.
- Dataspillprogrammet ble igangsatt som det første temaprogram pr. 1. januar 2006 med en oppstartsfase.
- Programmet kommer etter planen til å vare frem til 2012.
- Programmet kommer til å evalueres etter den første 3-årige fasen, dvs. år 2008, innen fase 2 innledes år 2008.

Hovedaktiviteter for dataspillprogrammet i 2007-2009

- Nordiske fellesaktiviteter og salgsaktiviteter
- Informasjon og nettverk
- Infrastruktur og distribusjon
- Utviklingsstøtte
- Det avsettes 10,2 MDKK til formålet i budsjett 2007.

2.3. Mobilitets- og residensprogrammet

- Mobilitets- og residensprogrammet skal være et flerårig program (startet i 2006)
- Mobilitets- og residensprogrammet skal være åpent for alle kunstarter, kunstnere og profesjonelle utøvere, for kulturprodusenter, distributører og formidlere.
- Det nye mobilitetsprogrammet har 4 moduler, hvorav tre lanseres høsten 2006/primus 2007. De tre modulene gjelder:
 - Mobilitetsstøtte til personer
 - Nettverkstøtte
 - Samarbeid mellom residenssteder.
- Det undersøkes muligheter for mobilitetsprogrammets fjerde modul "Artist- in-Production" i 2007 og landenes interesse for en arbeidsfordeling om å identifisere et par spisskompetansesentre for kunstnerisk og nyskapende virksomhet i Norden.
- Kunstnerkollegiet i Roma utgjør en del av residensprogrammet i en treårig forsøksperiode 2007 – 2009. Deretter evalueres aktiviteten. Kunstnersenter Dalsåsen integreres også i programmet.
- To sakkyndiggrupper for mobilitets- og residensprogrammet på henholdsvis åtte og tre personer har fra 2007 faglig ansvar for programmet
- Det opprettes en administrativ støttefunksjon for programmet inntil Kulturkontakt Nord er etablert
- Det avsettes 13,6 MDKK til formålet i budsjett 2007.

2.4. Kunst- og kulturprogrammet

- År 2007 etableres et nordisk kunst- og kulturprogram. Programmet startes opp så tidlig som mulig i 2007
- Programmet består av to moduler
- Modul 1: Produksjonsinnrettet virksomhet og formidling
- Modul 2: Kompetanseutvikling, kritikk og kunnskapsformidling
- For alle prosjekter som vil søke om støtte fra kunst- og kulturprogrammet finnes det ett avgjørende kriterium: *utviklingsarbeid* i en eller annen form.
- En sakkyndiggruppe på åtte personer har fra 2007 faglig ansvar for programmet.
- Det opprettes en administrativ støttefunksjon for programmet inntil Kulturkontakt Nord er etablert
- Programmet for 2007 får en budsjettmessig ramme på totalt 20,4 MDKK, inkludert de faste tiltak som er vedtatt lagt inn for en overgangsperiode på inntil to år 2007-2008

2.5. Tidsbegrensede sakkyndiggrupper og policygrupper, Nordisk kulturforum

2.5.1. Sakkyndige grupper

- Sakkyndiggruppene vil bestå av kunstnere, kulturarbeidere og andre representanter for kulturlivet i Norden. Formålet med disse er også utveksling av kunnskap og erfaringer via nettverksbygging og å skape arenaer for etablering av felles prosjekter.
- Gruppene kan fungere som armlengdeorganer for programmene (styreorganer). Gruppene nedsettes alltid for en tidsbegrenset periode.
- Sakkyndige grupper skal sikre armlengdeprinsippet i alle sammenhenger hvor det utdeles midler til eller treffes avgjørelser om hvilke prosjekter som skal gjennomføres, utvikles innhold i programmer og satsinger, og i alle andre sammenhenger hvor det treffes faglige eller kunstneriske valg.

2.5.2. Policygrupper

- Det vil være behov for tverrgående policy-funksjoner innenfor rammene av NMRs eksisterende organisasjon (primært EK-K) samt etablering av tidsavgrensede grupper av eksperter eller sakkyndige for programmene.
- EK-K vil ha en viktig rolle i utviklingen av programmene. Dette kan bety at EK-Ks møter blir flere og komiteens sammensetning må suppleres med deltakelse fra andre embetsmenn som har ansvar for ett spesifikt område f.eks. mediespørsmål, barn – og ungdomsspørsmål, internasjonale saker e.l.

- Disse gruppene vil bistå med utviklingen av Ministerrådets policyområder, med idéutvikling, kunnskap og informasjon
- Policygrupper for myndighetssamarbeidet vil oftest bestå av tjenestemenn fra departementene. Formålet med disse gruppene er først og fremst å utveksle kunnskap og erfaringer innenfor regjeringenes arbeid på kulturområdet, og slik styrke utviklingen i hele Norden.
- Disse gruppene vil ha en viktig rådgivende funksjon overfor Ministerrådet og fungere som et bindeledd mellom det nordiske samarbeidet og det nasjonale kulturlivet.
- Behovet for policygrupper skal løpende vurderes i forbindelse med implementeringen av den nye strukturen, særlig når det gjelder implementeringer som skal skje i 2007 og fremover

2.5.3. Nordisk kulturforum

- Det er etablert en arbeidsform under overskriften "Nordisk Kulturforum", der Ministerrådet vil arrangere konferanser, seminarer og workshops m.m. der kulturlivet i Norden kan gi innspill til Ministerrådet om hvilke problemstillinger man bør ta fatt i innenfor det nordiske kultursamarbeidet, hvilke programmer som bør etableres, hvilke aktører som bør trekkes inn o.l. Dette gjøres for å åpne opp det nordiske kultursamarbeidet for langt flere aktører enn tidligere.
- Nordisk kulturforum gir mulighet for å definere politiske prioriteringer for kultursamarbeidet og å løfte fram spørsmål som er av interesse for hele Norden. Programmer, handlingsplaner og budsjetter skal kobles sammen.
- Temaene i konferansene mv. kan være overgripende eller tematiske. Forumet skal i prinsippet være åpent for alle interesserte, men kan i konkrete sammenhenger bli forsøkt tilrettelagt, så deltakerkretsen målrettet matcher Forumets tema. Så vel institusjoner, organisasjoner, nettverk og enkeltpersoner skal kunne komme med forslag til Nordisk kulturforum.
- I 2007 vil Nordisk kulturforum bidra til å videreutvikle den nye strukturen, til å løfte opp temaer som hittil har vært dårlig belyst og til å sette søkelyset på politisk relevante problemstillinger: for eksempel nordisk litteratursamarbeid i en ny tid, barn og unge og nye medier, mfl.

2.6. De nordiske kulturinstitusjoner og fond

2.6.1. Husene og instituttene

Det ble i 2006 foretatt en analyse av de nordiske hus- og institutters virksomhet, deres arbeidsoppgaver og funksjoner i forhold til strukturreformens overordnede mål, dette med tanke på å utvikle deres arbeidsfelt og deres muligheter til å fungere som allsidige støttepunkter i den nye strukturen.

- De nordiske husene og instituttene styrkes og gis en funksjon som støttepunkt for det nordiske samarbeidet. Dette innebærer at det skal skje en styrking av eksisterende oppgaver når det gjelder informasjons-, formidlings- og promoveringsfunksjonen.
- Husene og instituttene skal i fremtiden i tillegg til deres nåværende aktiviteter fungere som lokale kulturkontaktpunkter for den nye strukturen
- De skal fungere som NMRs synlige brohoder og i kraft av nettverk til lokale kulturaktører sørge for at lokale kunstnere m.fl. får mulighet til å delta i de nye kulturprogrammene.
- Husene og instituttene skal derfor bygge videre på deres lokale nettverk og sørge for at nettverkene til enhver tid er oppdaterte. Det forutsettes også at husene og instituttene har en tett og løpende kontakt med de lokale myndigheter på kulturområdet.
- Barn og unge vil fortsatt utgjøre et høyt prioritert område i husenes og instituttenes virksomhet.
- Husene og instituttene må styrke deres informasjonsvirksomhet på kulturområdet, både til potensielle deltakere i det nordiske kultursamarbeidet og til den lokale befolkningen generelt.
- Det avsettes 3 MDKK i budsjett 2007 til styrking av husene og instituttene i form av personalressurser og prosjektmidler.
- Husene og instituttene skal dessuten være i stand til å påta seg oppgaver på andre nordiske samarbeidsområder.
- Nordens hus på Færøyene overtar fra 2007 den administrative håndtering (sekretariatsfunksjon) av Nordisk Råds musikkpris. Det avsettes 553.000 DKK til oppgaven (herunder 350.000 DKK til selve prisen)
- Nordens institutt i Finland overtar fra oktober 2006 redaksjonelt ansvar for Valhalla. Det avsettes 650.000 DKK i budsjett 2007 til denne funksjonen.

2.6.2. Nordicom

Nordicom berøres ikke av strukturreformen. Nordicoms viktigste oppgaver er:

- Å fremme og videreutvikle det nordiske samarbeidet på forskningsområdet medier og kommunikasjon gjennom informasjons- og dokumentasjonsvirksomhet
- Å formidle kunnskap om medieforskning til forskjellige brukergrupper i samfunnet
- Å fremme kontaktene mellom nordiske forskere og internasjonale forskningsmiljøer
- Nordicom har overtatt driften av tjenesten Medier i Norden, som fra 2007 inngår som en integrert del av Nordicoms ordinære virksomhet.

I 2007 vil Nordicom fokusere på:

- Dokumentasjon av medieforskningen i de nordiske land
- Dokumentasjon og monitorering av medieutviklingen i de nordiske land
- Formidling av kunnskap om medieområdet til brukere i Norden og Europa
- Det avsettes 2.947.000 DKK i budsjett 2007

2.6.3. Nordisk Film- og TV-fond

Nordisk Film- og TV-Fond (NFTF) berøres ikke av strukturreformen. Institusjonens viktigste oppgave er:

- å fremme produksjon og distribusjon av nordiske audiovisuelle verk (film og TV), med særlig hensyn til produksjoner rettet mot barn og unge.
- å inspirere og styrke det kreative samarbeidet på filmområdet i Norden
- å styrke produksjon og spredning av nordiske barnefilm med høy kvalitet.

NFTF fungerer for øvrig som sekretariat for Nordisk Råds filmpris og administrerer prisen (på DKK 350.000 DKK). Støtten til Filmkontakt Nord på 1 500 000 DKK administreres over Nordisk Film- og TV-fonds budsjett fra 2007.

- NFTFs budsjett i 2007 er 24.262.000 DKK

2.6.4. Nordisk kulturfond

Etablering i 2007 av både mobilitets- og residensprogrammet og kunst- og kulturprogrammet vil fra 2007 prege kulturfondets virksomhet bl.a. når det gjelder antall søknader. Dette skaper behov for en tettere og løpende dialog mellom Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond for å unngå unødig overlapping mellom støtteordningene og for å avklare rollene innenfor det nordiske kultursamarbeidet. På denne måten vil man sikre en optimal bruk av kulturbevilgninger. Den nye strukturen for kultursamarbeidet Løpende dialog mellom Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd vil i hele perioden 2007-2009 sikre mest mulig idé og erfaringsutveksling vedr. rolle- og ansvarsfordeling innenfor det nordiske kultursamarbeidet.

Nordisk kulturfond har i 2007 et budsjett på 31.904.000 DKK.

2.6.5. Kulturkontakt Nord

- Det etableres Kulturkontakt Nord i 2007 for å koordinere og understøtte programvirksomheten og den nye strukturen.
- Kulturkontakt Nord vil primært arbeide med informasjon og operative faglige oppgaver knyttet til administrasjon av de nye programmene og oppgaver knyttet til Nordisk kulturforum (se pkt. 3.6.)
- Opprettelsen av Kulturkontakt Nord skal bidra til å sikre armlengdeprinsippet i det Kulturkontakt Nord skal koordinere og serve de sakkyndiggruppene som har det faglige ansvar for tildeling av prosjektmidler, utvikling av innhold i programmer og satsninger.
- Kulturkontakt Nord vil ha følgende hovedfunksjoner:
 - Informasjon
 - Rådgivning
 - Søknadsbehandling
 - Rapportering og evaluering
- Planleggingsramme for institusjonen er på inntil 7 årsverk og et totalt budsjett på 5 MDKK

2.6.6. De nordiske kulturprisene i litteratur, musikk og film

- De nordiske kulturprisene bidrar til å synliggjøre det nordiske kultursamarbeidet.
- I lys av den nye strukturen vil de nordiske kulturprisene i litteratur, musikk og film kunne markedsføres i enda større grad. En harmonisering av profilering av prisene vil bidra til sterkere profilering av kultursamarbeidet.
- Filmprisen administreres fortsatt av Nordisk Film- og TV-Fond
- Litteraturprisen administreres fortsatt av Nordisk Råds svenske delegasjon.
- Musikkprisen administreres fra 2007 av Nordens hus på Færøyene.

3. EVALUERING OG SUKSESSKRITERIER

3.1. Evaluering

Med henblikk på ministrenes beslutningsgrunnlag for strukturreformen, dialogen med kultur- og mediefeltet i Norden Kultursamarbeidets og på det nordiske kultursamarbeidets overordnede mål, bør det legges inn et system for å evaluere den nye strukturen fortløpende frem til 2009.

Videreutviklingen av den nye strukturen – innhold og metoder - vil baseres på etterspørsel og innspill både fra politisk nivå og fra fagfeltet. Det politiske nivået vil gi sine prioriteringer og signaler via den treårige handlingsplanen, mens fagfeltet vil kunne gi sin påvirkning både gjennom sakkyndiggruppene og via dialogverktøyet Nordisk Kulturforum.

3.2. Suksesskriterier

Basert på kritikken rettet mot den "gamle strukturen" samt ulike innspill formulert under strukturreformprosessen, foreslås følgende suksesskriterier:

Den nye strukturen bør:

- være brukervennlig
- være mer oversiktlig
- optimere de administrative ressursene
- videreutvikle og modernisere det nordiske kultursamarbeidet
- åpne opp både for nye samarbeidsområder og nye samarbeidsparter
- være mer fleksibel og mer åpen
- gi rom for fleksibilitet og for politiske prioriteringer
- være overskuelig for borgerne og mer transparent
- bygge på en bedre arbeidsdeling
- gi rom for mer konstruktiv dialog
- åpne for klarere rollefordeling mellom embetsmenn og sakkyndige (for eksempel kunstnere).
- avspeile tosidigheten ved det nordiske kultursamarbeidet: på den ene siden myndighetssamarbeidet, regjeringenes samarbeid, på den andre siden det mangfoldige samarbeidet mellom kulturlivet i landene.
- gi sterkere forutsetninger for politisk prioritering
- være bedre forankret i nasjonale miljøer
- være bedre rustet for metode og evalueringsverktøy
- styrke prinsippet om armlengdes avstand